

[NIEUWS](#) > [OPINIE](#) > [ALGEMEEN](#)

OPINIE

Veiligheidsraad zet het best eerst gemeenten in lockdown in plaats van hele land

WILLEM SAS

Professor Publieke Economie aan Stirling University in Schotland en verbonden aan de KU Leuven

28 juli 2020 12:55

Burgemeesters zullen een lokale lockdown altijd te laat invoeren. Ze zijn immers niet bevoegd voor het welzijn van het hele land. Enkel de centrale overheid kan snel schakelen en de kaart van België niet helemaal rood laten kleuren, door ook lokaal in te grijpen.

Twee soorten maatregelen zijn maandag afgekondigd om een nieuwe Covid-19-uitbraak alsnog in te dijken. Nationale maatregelen, die redelijk streng zijn tegenover de bijstellingen van vorige week, zoals het verkleinen van onze sociale bubbel tot 5 personen. En gemeentelijke en provinciale maatregelen, die redelijk streng en doortastend lijken maar dat eigenlijk niet zijn. Een avondklok vanaf halftwaalf 's avonds is geen lokale lockdown. Zelfs in de zwaarst getroffen gebieden in Antwerpen wordt een niet-essentiële verplaatsing niet verboden en blijven horecazaken open. Mondmaskers aan de zeedijk lijken ingrijpend, maar zijn - omdat 90 procent van de besmettingen binnenskamers plaatsvinden - weinig effectief.

Het is mogelijk dat we deze week in heel Vlaanderen de besmettingscijfers zien exploderen zoals in Antwerpen en de Antwerpse rand, wat de nieuwe nationale maatregelen verantwoordt. Een bubbel van 5 personen legt (familie)feesten binnenskamers aan banden. Het siert de Nationale Veiligheidsraad dat ze als het echt moet, snel kan schakelen. Dat is wat we verwachten van een overheid: op basis van nieuwe feiten snel durven te beslissen. Ze heeft vorige week echter een hete aardappel doorgeschoven naar de gemeenten: die van de lokale quarantainemaatregelen, de lokale lockdown.

Subsidiariteit

Willem Sas

Dat klinkt logisch. We brengen die beslissing dichterbij de eventuele noodsituatie, zodat nog sneller kan ingegrepen worden. Een beetje volgens het principe van de 'subsidiariteit': lokaal bestuur heeft betere informatie over lokale noden en kan dus betere beslissingen nemen. Dat principe houdt steek voor een hoop bevoegdheden: van lokaal transport tot arbeidsmarktbeleid. Maar helemaal niet als grensoverschrijdende effecten spelen, zoals bij klimaatbeleid, migratie of pandemiebestrijding. Een virus kent geen grenzen en al zeker geen gemeentelijke.

Beleid gevoerd in één gemeente kan binnen de week een effect hebben op het hele land.

Dat raakt aan de kern van het probleem: beleid gevoerd in één gemeente kan binnen de week een effect hebben op het hele land. Dat soort 'externe effecten' kan moeilijk in kaart worden gebracht door lokale besturen en burgemeesters hebben daar ook geen belang bij. Ze zien vooral de lokale kosten van een lockdown en houden geen of onvoldoende rekening met de baten die vooral buiten hun stad of gemeente liggen. Het gevolg is dat zulke beslissingen te laat kunnen genomen worden.

Verschil

Dat kan het huidige verschil verklaren tussen gemeentelijke en nationale maatregelen. Politici willen - terecht - tonen dat ze de zaken kunnen aanpakken, maar willen ook zo weinig mogelijk partijen schade berokkenen. Dat is wat lockdowns betreft voor een lokaal bestuur veel moeilijker dan voor een nationale overheid. Voor een eerste minister is een gemeente een deel van het kiespubliek. Voor een burgemeester hangt politiek overleven af van het net op tijd stilleggen van het publieke leven en de horeca. Doe je het te vroeg, dan wordt het je verweten dat je overdreef. Doe je het te laat, dan ben je de kop van Jut. Als er de optie is te kiezen voor mondkemperplicht, of een avondklok, zonder het publieke leven echt te moeten stilleggen, zal je daar eerst naar grijpen.

Omdat het virus zich als een lopend vuurtje kan

Wat is dan de oplossing? Simpel: omdat het virus zich als een lopend vuurtje kan verspreiden in het hele land en de baten van

verspreiden in het hele land, kan enkel de centrale overheid het juiste kosten-batenplaatje uittekenen.

een lokale lockdown dus ook op die schaal te bekijken zijn, kan enkel de centrale overheid het juiste kosten-batenplaatje uittekenen. Met voldoende gegevens over de verspreiding van het virus kunnen we perfect voorspellen in welke gemeenten en wijken het virus volgende week kan opflakkeren.

De Veiligheidsraad kan dus op nationale schaal een systeem ontwikkelen waarbij elke zone nauwkeurig wordt opgevolgd, zoals in Spanje en Duitsland. Als de knipperlichten op rood springen voor één zone, zoals in (delen van) Antwerpen vorige week, wordt snel ingegrepen met doeltreffende en lokale maatregelen en in samenspraak met lokale besturen. In Duitsland wist men zo grote appartementsblokken succesvol in quarantaine te zetten.

Natuurlijk wil niemand zich toevallig net in zo'n 'rode zone' bevinden. Maar de kans dat je daadwerkelijk in lockdown zal moeten gaan is omwille van de precisie van het systeem net heel beperkt.

Natuurlijk wil niemand zich toevallig net in zo'n 'rode zone' bevinden. Maar de kans dat je in lockdown moet, is wegens de precisie van het systeem net beperkt. Het draagvlak voor alle eventuele maatregelen zal veel duurzamer zijn, omdat iedereen de regels begrijpt en symboolmaatregelen zoals mondkemperplicht in een park of bos niet te pas en te onpas genomen worden. Het zal ook de sociale controle en intrinsieke motivatie om de regels na te leven bevorderen. Elke zone zal een 'groene zone' willen blijven. Qua positief extern effect kan dat tellen.

LEES VERDER

ALGEMEEN **OPINIE**

Baas boven baas scheidt communautaire onrust

QUINTEN JACOBS, MASTERSTUDENT RECHTEN KU LEUVEN

ALGEMEEN **OPINIE**

Een match duurt 90 minuten en op het einde wint AI

SIMON VAN GORP, SYSTEEMARCHITECT BIJ ASML EN OPRICHTER EN CEO VAN DE START-UP EQIPA.